U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **Y. A.**, zast. Mgr. Anetou Bendovou, advokátkou, se sídlem U Soudu 388, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 4. 2013, č. j. 32 Az 8/2012 – 53,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Soudem ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Anetě Bendové, advokátce, se sídlem U Soudu 388, Hradec Králové, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši celkem 4.114 Kč. Tato částka bude zástupkyni žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastupování žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 30. 3. 2012, č. j. OAM-169/LE-BE02-K01-R2-2011 (napadené rozhodnutí) rozhodl žalovaný, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále též „zákon o azylu“). Žalovaný tak rozhodl poté, co jeho předchozí rozhodnutí ze dne 19. 8. 2011, č. j. OAM-169/LE-BE02-BE03-2011, kterým byla žalobcova žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 20. 12. 2011, č. j. 49 Az 50/2011 – 19, protože krajský soud dospěl k závěru, že toto rozhodnutí žalovaného trpí nedostatkem odůvodnění ve vztahu k žalobcem tvrzenému důvodu k odchodu z Ukrajiny – vydírání a výhružky banditů.

Proti napadenému rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové, ten ji však shora označeným rozsudkem zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení; žalobci soudem ustanovené advokátce, Mgr. Anetě Bendové, pak určil odměnu za zastupování v částce

9.922 Kč. Krajský soud uvedl, že žalovaný se podle jeho názoru žalobcovým případem podrobně zabýval, shromáždil dostatečné množství aktuálních a objektivních informací o situaci, jež v současné době panuje na Ukrajině. Správní řízení, jež předcházelo vydání napadeného rozhodnutí žalovaného, nebylo dle krajského soudu zatíženo žádnou vadou. S důvody, pro které žalovaný žalobci neudělil azyl podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, se krajský soud ztotožnil, za správné, zákonné a náležitě odůvodněné pak označil i neudělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu a rovněž se ztotožnil i se závěry a odůvodněním žalovaného ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Žalobcovy obavy z jednání soukromých osob – banditů, jimž musel odvádět část zisku z provozu svého stánku, jinak byl vystaven fyzickým napadením – považoval i krajský soud za nadnesené až smyšlené, mající pouze odůvodnit žádost o mezinárodní ochranu podanou za účelem legalizace jeho pobytu v České republice, což podle krajského soudu žalobce sám během správního řízení potvrdil, aniž by předložil konkrétní důkazy vztahující se k jeho situaci.

Žalobce (dále též stěžovatel) podal proti tomuto rozsudku krajského soudu včasnou kasační stížnost, v níž uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.), tedy jednak pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a jednak vadu řízení před správním orgánem, pro niž mělo být napadené rozhodnutí žalovaného krajským soudem zrušeno. Tvrzení, podle něhož v zemi svého původu nevyčerpal všechny možnosti ochrany, je podle stěžovatele důsledkem nedostatečného povědomí žalovaného a krajského soudu o tom, jak nefunkční je ochrana poskytovaná jednotlivcům na Ukrajině. Státní aparát je podle něj nečinný či dokonce protiprávně ochraňuje vládnoucí složky na úkor práv občanů. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu pak stěžovatel uvedl, že v situacích, kdy je evidentní, že stát původu objektivně není schopen či ochoten poskytnout svému občanu ochranu, není v azylovém řízení v takovém případě na místě trvat na tom, aby o ni tento občan čistě formálně žádal. Stěžovatel uvedl, že jeho úsilí o získání ochrany ze strany ukrajinské policie bylo marné, a proto je pochopitelné, že poté již ze země uprchl a nesnažil se svých práv dovolat u dalších státních orgánů.

Podle stěžovatelova mínění nebyla v jeho případě dostatečně zohledněna praxe tzv. banditů, kteří vydírají ukrajinské podnikatele. Nevyhovění žádosti o mezinárodní ochranu pak stěžovatele vystavuje ohrožení jeho života, proto má za to, že splňuje důvody pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, nebo doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.

Stěžovatel dále namítl, že žalovaný při hodnocení situace, která panuje na Ukrajině, nevycházel z aktuálních zpráv. On sám nemohl žádné důkazy na podporu svých tvrzení předložit, protože se nemá jak dostat ke konkrétním případům jiných osob, kterým se nedostalo ochrany policie před bandity, a které jimi byly surově bity či přímo usmrceny.

Stěžovatel odmítl i tvrzení, že se snaží si v České republice pouze legalizovat pobyt. Z Ukrajiny odešel ze strachu z dalšího pronásledování. Skutečnost, že se v průběhu uplynulých let na Ukrajinu opakovaně vrátil, a v minulosti již požádal o azyl ve Finsku, mu podle jeho názoru nemůže být k tíži, protože při svých návštěvách Ukrajiny zjistil, že

se tamní bezpečnostní situace nijak nelepší. Předchozí žádost o azyl ve Finsku pak dokazuje existenci jeho skutečných obav.

Ve svém vyjádření k podané kasační stížnosti žalovaný popřel její oprávněnost. Jak jeho napadené rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu byly podle žalovaného vydány zcela v souladu s právními předpisy. Žalovaný připomněl, že stěžovatel dostal v průběhu správního řízení možnost se ke shromážděným podkladům vyjádřit, ale žádné námitky tehdy neuplatnil. Potíže, které stěžovatel popisuje, nejsou podle žalovaného podřaditelné pod žádný důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Pokud jde o tvrzenou neúčinnost ochrany, kterou měl stěžovatel k dispozici na Ukrajině, připomněl žalovaný, že stěžovatel nevyvinul téměř žádnou aktivitu, aby ve spolupráci s ukrajinskými úřady výhružkám banditů čelil. V případě svého návratu se může stěžovatel přestěhovat v rámci Ukrajiny, aby vymahačům výpalného unikl. Rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu bylo vydáno po důkladném zvážení celkové stěžovatelovy osobní situace, ale žádné okolnosti hodné zvláštního zřetele nebyly shledány. Z těchto důvodů navrhl žalovaný, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, popřípadě ji jako nedůvodnou zamítl.

Po konstatování přípustnosti podané kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení příslušná kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

V souzeném případě však Nejvyšší správní soud neshledal, že by tyto podmínky byly splněny a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud nemůže stěžovateli přisvědčit v jeho názoru o nepodloženosti závěru žalovaného a krajského soudu, že nevyužil všechny prostředky ochrany, které měl proti jednání banditů k dispozici v zemi svého původu. Jak plyne z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, *„pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není (...), žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (či nedostatečnosti) ochrany v zemi původu tudíž leží na straně [žadatele]“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62). V případě Ukrajiny se přitom nejedná o zemi, ve které příslušné orgány vůbec nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před

pronásledováním způsobeným nestátními subjekty (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2013, č. j. 1 Azs 9/2013 – 36). To je ostatně potvrzeno i stěžovatelem, neboť ten se podle své výpovědi ze dne 13. 3. 2012 na ukrajinskou policii se svým problémem s bandity obrátil, policie jeho oznámení přijala a vyzvala jej k identifikaci těchto osob. Za takové situace ovšem není možné uzavřít, že by ukrajinské státní orgány odmítaly či nebyly schopny stěžovateli potřebnou ochranu poskytnout, a to i přes to, že výsledek jejich vyšetřování není znám; ostatně ani stěžovatel se o výsledek tohoto vyšetřování dále nezajímal, neučinil nic dalšího, aby policii poskytl součinnost, a již zhruba po dvou týdnech odjel do Finska.

Ke stěžovatelově námitce, podle níž v dosavadním průběhu řízení nebyla dostatečně zohledněna praxe tzv. banditů, kteří na Ukrajině vydírají podnikatele, a že neudělením mezinárodní ochrany může dojít k ohrožení jeho života, a proto mu měl být udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu nebo doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, konstatuje Nejvyšší správní soud, že žalovaný se tvrzeným potížím stěžovatele se soukromými osobami obsáhle věnuje na straně 6 a 7 svého napadeného rozhodnutí. Stěžovatelovy obavy přitom vyhodnotil jako přehnané, protože se stěžovatel na Ukrajinu opakovaně vracel, což o závažnosti jeho obav nesvědčí. Tomuto závěru nemůže Nejvyšší správní soud nic vytknout, když sám stěžovatel během pohovoru se žalovaným uvedl, že po té, co mu nebyl udělen azyl ve Finsku, přesídlil v rámci Ukrajiny do vesnice Ivanovka, kde žádným obtížím nečelil. V tomtéž pohovoru také stěžovatel sdělil, že se v té době vypravil dokonce i na tržiště v Záporoží, na němž byl podle svých tvrzení před svým odchodem z Ukrajiny opakovaně bandity kontaktován a vydírán, aby zde doprodal zbytky svého zboží. Ani to nesvědčí o tom, že by měl stěžovatel skutečně tak hluboké obavy o svůj život, jak uvádí ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tedy nesdílí názor stěžovatele, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, respektive doplňkové ochrany; za správné a řádně odůvodněné naopak považuje rozhodnutí žalovaného, že tomu tak není. Věrohodnost tvrzení stěžovatele je zásadně oslabena i tím, že o mezinárodní ochranu požádal až v roce 2011, tj. asi po osmi letech od jím popisovaných incidentů s „bandity“ a po sedmi letech pobytu v České republice (srov. též níže). Svá tvrzení ostatně nebyl schopen doložit jakýmikoli důkazy.

Důvodná není ani námitka, podle níž žalovaný při svém hodnocení bezpečnostní situace, jež panuje na Ukrajině, nevycházel z aktuálních zpráv o tamní situaci. Ze správního spisu je zřejmé, že žalovaný si opatřil dostatečné množství informací z domácích i zahraničních zdrojů, které se věnují i problematice na Ukrajině operujících mafií, situaci v tamních bezpečnostních sborech, otázce dodržování lidských práv atd. Tyto dokumenty přitom pocházejí z let 2009 – 2011 a pochybnosti o jejich aktuálnosti tedy nejsou na místě.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti dále uvedl, že z Ukrajiny odcestoval kvůli svým obavám z dalšího pronásledování a nikoli s cílem žít v České republice, jak tvrdí žalovaný ve svém napadeném rozhodnutí a také krajský soud. Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že ani tato námitka není opodstatněná, neboť je vyvrácena jednáním samotného stěžovatele. Ten do České republiky přicestoval v roce 2004 na pracovní vízum, které si až do roku 2006 opakovaně prodlužoval. I po té, co mu platnost jeho posledního víza vypršela, zůstal v České republice a o udělení mezinárodní ochrany požádal až potom, co byl dne 22. 7. 2011 zajištěn cizineckou policií za účelem správního vyhoštění. V pohovoru

se žalovaným vedeném dne 13. 3. 2012 na otázku, proč nepožádal o mezinárodní ochranu hned při svém příjezdu, stěžovatel uvedl: *„Měl jsem pracovní vízum, nebyl důvod. Chtěl jsem tady dosáhnout trvalého pobytu a do té doby jsem chtěl pracovat.“* Pokud tedy stěžovatel nespatřoval důvod k podání žádosti o mezinárodní ochranu při svém příjezdu, ale až v okamžiku, kdy mu reálně hrozilo udělení správního vyhoštění, svědčí to podle názoru Nejvyššího správního soudu o účelovosti jeho jednání spíše než o opodstatněnosti jeho obav z návratu na Ukrajinu. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu totiž platí, jak správně poukázal krajský soud, že žádost o udělení mezinárodní ochrany má být podána bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, a to jak z hlediska časového, tak z hlediska prostorového (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005 – 51). Lze tedy uzavřít, že závěr žalovaného i krajského soudu, že žalovaný si žádostí o mezinárodní ochranu pouze chtěl zlegalizovat pobyt na území České republiky, je správný.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky vznesené stěžovatelem v jeho kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Anetě Bendové, advokátce, která byla stěžovateli k jeho žádosti ustanovena usnesením krajského soudu ze dne 18. 4. 2012, č. j. 32 Az 8/2012 – 12, a jejíž zastupování trvá dle § 35 odst. 8 s. ř. s. i v řízení o kasační stížnosti a jehož náklady nese stát, byla stanovena za jeden úkon právní služby, tj. doplnění kasační stížnosti ze dne 25. 7. 2013 podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za tento úkon tak náleží zástupkyni stěžovatele odměna ve výši 1 x 3.100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu. Dále zástupkyni žalobce náleží náhrada hotových výdajů (režijní paušál ve výši 1 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy zástupkyni stěžovatele náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 3.400 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování o tuto daň ve výši 21%, tedy o 714 Kč. Zástupkyni stěžovatele tak bude vyplacena částka ve výši 4.114 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. srpna 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu